

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W POZNANIU

LPO.410.23.4.2024

Pan
Dr Marek Przybylski
Dyrektor Zespołu Szkół
im. gen. Dezyderego Chłapowskiego
w Bolechowie
ul. Obornicka 1
62 – 005 Owińska

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

[zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.30.2025 Zespołu Orzekającego
Komisji Rozstrzygającej z 31 marca 2025 r.]

P/24/086 Organizacja i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w szkołach
ponadpodstawowych w województwach lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół im. gen. Dezyderego Chłapowskiego w Bolechowie ¹ , ul. Obornicka 1, 62 – 005 Owińska, w Zespole Szkół im. gen. Dezyderego Chłapowskiego w Bolechowie, ul. Obornicka 1, 62 – 005 Owińska ² . W strukturze organizacyjnej Zespołu Szkół funkcjonują: Liceum ³ , Technikum w Bolechowie, Branżowa Szkoła I Stopnia w Murowanej Goślinie oraz Liceum dla Dorosłych w Bolechowie.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dr Marek Przybylski, Dyrektor Zespołu Szkół, od 1 września 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: - Małgorzata Szomek, p.o. Dyrektora Zespołu, od 8 kwietnia 2024 r. do 31 sierpnia 2024 r. - Mariusz Palka, Dyrektor Zespołu powołany przez organ prowadzący na to stanowisko w trybie art. 62 ust. 2 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe ⁴ , od 1 września 2020 r. do 8 kwietnia 2024 r. ⁵ Stosownie do postanowień art. 62 ust. 3 Prawa oświatowego, nadzór pedagogiczny w okresie od 1 września 2021 r. do 8 kwietnia 2024 r. pełniła Wicedyrektor Zespołu, Anna Stefańska. (akta kontroli str. 7 - 58)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego. 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2024 r. Dla realizacji celów kontroli zostały wykorzystane dowody sporządzone w okresach wcześniejszych i późniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁶
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Paweł Szczepaniak - główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/132/2024 z 19 września 2024 r. 2. Ewa Kruszyńska – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/148/2024 z 17 października 2024 r. 3. Agnieszka Hofman - specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/151/2024 z 17 października 2024 r. (akta kontroli str. 1 - 6)

¹ Dalej: Liceum albo Szkoła.

² Dalej: Zespół Szkół albo Zespół.

³ Kontrolą NIK objęto funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w Liceum w kontekście działań Dyrektora mających wpływ na przebieg procesów kształcenia mierzone zdawalnością i wynikami pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych.

⁴ Dz. U. z 2024 r., poz. 737, dalej: Prawo oświatowe.

⁵ Dalej, w stosunku do wszystkich ww. osób pełniących funkcję dyrektora w poszczególnych okresach: Dyrektor.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 w Liceum realizowano zadania związane z nadzorem pedagogicznym, jednak nie zawsze w sposób prawidłowy i rzetelny.

W Zespole zapewniono warunki organizacyjne do wykonywania nadzoru pedagogicznego⁸. Statut Szkoły właściwie regulował zakres i sposób sprawowania nadzoru pedagogicznego nad działalnością dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą. Nie ujęto w nim natomiast zasad organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

W Zespole zatrudniano kadrę nauczycielską i specjalistów z odpowiednim przygotowaniem i kwalifikacjami, jednakże w latach 2022/2023-2023/2024 nie zatrudniono odpowiedniej liczby specjalistów.

Uczniowie, których potrzebę objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną⁹ ustalono w opiniach poradni psychologiczno-pedagogicznych¹⁰ obejmowano taką pomocą oraz weryfikowano aktualność potrzeb określonych w tych opiniach. Specjaliści szkolni diagnozowali również innych uczniów na podstawie zgłoszonych przez nauczycieli spostrzeżeń o trudnościach, na podstawie których organizowano zajęcia odpowiadające ich potrzebom. Brak w Szkole pisemnych procedur dotyczących organizacji pomocy pp oraz niewystarczający nadzór Dyrektora był powodem nierzetelnego dokumentowania jej udzielania oraz stwierdzonych nieprawidłowości przy realizacji zaleceń wynikających z opinii poradni pp dotyczących zajęć korekcyjno – kompensacyjnych.

Plany nadzoru pedagogicznego opracowane były zgodnie z wymogami § 23 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego¹¹ i terminowo przedstawiane Radzie Pedagogicznej Zespołu. W planach tych wskazano tematyki i terminy kontroli, zakres wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań, a także plany obserwacji i osoby sprawujące nadzór. Nie zawierały one jednak kryteriów (mierników) umożliwiających ocenę zaplanowanych działań oraz zakresu wspomagania nauczycieli opartego o diagnozę pracy Szkoły.

Informacje ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego były terminowo przedstawiane Radzie Pedagogicznej Zespołu. Jednakże za rok szkolny 2023/2024 informacja odnosiła się jedynie do II półrocza, co naruszało § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru. W latach 2021/2022 i 2022/2023 prawidłowo prowadzono zaplanowane działania kontrolne dotyczące przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa oraz przebiegu procesów kształcenia i wychowania w Szkole. Wyniki egzaminów maturalnych omawiano na posiedzeniach Rad Pedagogicznych Zespołu.

⁷ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁸ Dalej także nadzór albo NP.

⁹ Dalej: pomoc pp.

¹⁰ Dalej: poradnie pp.

¹¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 15, dalej: rozporządzenie w sprawie nadzoru.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego
Opis stanu faktycznego	1.1. W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 w Zespole zatrudnionych było ogółem: 61 nauczycieli wg stanu na początek i 67 wg stanu na koniec roku szkolnego 2021/2022, w roku szkolnym 2022/2023 odpowiednio 64 i 62 a w roku szkolnym 2023/2024 odpowiednio 68 i 70. W Liceum w latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 zajęcia realizowało ogółem: 37 nauczycieli zatrudnionych wg stanu na początek i 38 wg stanu na koniec roku szkolnego 2021/2022, w roku szkolnym 2022/2023 odpowiednio 41 i 39 a w roku szkolnym 2023/2024 odpowiednio – 41 i 43. Najwięcej (od pięciu do sześciu) w ww. latach szkolnych było zatrudnionych nauczycieli języka angielskiego. Ponadto, w Liceum zatrudnionych było m.in. od dwóch do trzech nauczycieli języka polskiego, od dwóch do trzech nauczycieli matematyki, a także od trzech do czterech nauczycieli przedmiotów w klasach o profilu mundurowym¹³. W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 w Zespole zatrudnieni byli na pełen etat psycholog i pedagog, a od roku 2022/2023 i od roku 2023/2024 zatrudniony był na pełen etat pedagog specjalny¹⁴. (akta kontroli str. 223 - 226) Na podstawie próby objętej badaniem¹⁵ ustalono, że realizująca zajęcia w Szkole kadra pedagogiczna posiadała odpowiednie przygotowanie i kwalifikacje, określone w art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁶ oraz w § 3 ust. 1 i 2 rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹⁷ i Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. o tej samej nazwie¹⁸. Łączna liczba nowo przyjętych¹⁹ i nowo zatrudnionych²⁰ nauczycieli i specjalistów w latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 w Zespole wyniosła odpowiednio: 15, 14 oraz siedmiu. (akta kontroli str. 223, 227 - 234) Ogłoszenia o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli, w tym specjalistów Zespołu były zamieszczane na platformie prowadzonej przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu oraz w Poznańskim Serwisie Oświatowym. (akta kontroli str. 223 – 226, 471) 1.2. W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 liczba uczniów Zespołu Szkół na początek i koniec roku szkolnego wynosiła odpowiednio: 678 i 651, 709 i 681 oraz 750 i 717, natomiast liczba uczniów Liceum: 228 i 217, 224 i 217 oraz 214 i 210.

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Wojskowy, policyjny i strażacko – ratowniczy.

¹⁴ Inna osoba w roku szkolnym 2022/2023 i inna w roku szkolnym 2023/2024.

¹⁵ Na próbie po trzech nauczycieli języka polskiego i matematyki oraz dwóch nowozatrudnionych w roku szkolnym 2023/2024 nauczycieli biologii i geografii oraz dwóch nowozatrudnionych pedagogów specjalnych ustalono, że wszyscy oni posiadali ukończone studia kierunkowe nauczanych przedmiotów oraz wymagane przepisami przygotowanie zawodowe.

¹⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 984, ze zm., dalej: Karta Nauczyciela albo KN.

¹⁷ Dz. U. z 2020 r., poz. 1289, ze zm.

¹⁸ Dz. U. poz. 2102, dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji z 2023 r.

¹⁹ Od 1 września danego roku szkolnego.

²⁰ Zatrudnionych w ciągu danego roku szkolnego.

W roku szkolnym 2021/2022 w Zespole zatrudnionych było dwóch specjalistów²¹ w wymiarze dwóch etatów, w roku 2022/2023 i 2023/2024 po trzech specjalistów²² w wymiarze 2,5 etatu.

Liczba specjalistów zatrudnionych w latach 2022/2023 - 2023/2024 nie odpowiadała dyspozycji przepisu art. 42d ust. 4 KN, zgodnie z tym przepisem łączna liczba etatów specjalistów powinna wynosić 2,7, a wynosiła 2,5. Dyrektor wyjaśnił, że *wynikało to z sytuacji na rynku pracy. Dodał, że udało się pozyskać pedagoga i pedagoga specjalnego. Informacje o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli specjalistów zamieszczaliśmy regularnie na platformie prowadzonej przez Kuratora Oświaty; ogłoszenia z ofertami pracy nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.*

(akta kontroli str. 476, 477 – 478, 479-480)

1.3. W okresie objętym kontrolą nie powstała wewnętrzna procedura organizacji i funkcjonowania pomocy pp.

(akta kontroli str. 484 - 485)

Dyrektor wyjaśnił, że *od 1 września 2024 r. po objęciu stanowiska dyrektora Szkoły przeprowadzałem analizę stanu faktycznego i potrzeb w wymienionym zakresie, w wyniku czego zostanie wdrożony nowy Regulamin Organizacji i Udzielania Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Szkole.*

(akta kontroli str. 481 - 482)

W sprawie informowania uczniów i rodziców o organizacji funkcjonowania pomocy pp w Szkole pedagog i psycholog wyjaśnili, że *zasady te omawiane są na początku roku szkolnego podczas zajęć z wychowawcą, zebrań z rodzicami, przez dziennik elektroniczny, a także umieszczone na stronie Szkoły. Formy oraz liczby godzin udzielania pomocy przekazuje się za pomocą zgody w formie pisemnej zarówno rodzicom jak i pełnoletnim uczniom. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK²³, nie przedstawiono dokumentów potwierdzających powyższe wyjaśnienia.*

(akta kontroli str. 484 - 485)

W roku szkolnym 2021/2022 łączna liczba uczniów Liceum uczestniczących w zajęciach z zakresu pomocy pp wyniosła 200, w roku 2022/2023 120, a w roku 2023/2024 155.

W poszczególnych ww. latach liczba uczniów, którzy na podstawie opinii lub orzeczeń poradni pp oraz diagnozy własnej nauczycieli i specjalistów Szkoły powinni uczestniczyć w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych systematycznie malała i wynosiła w:

- 2021/2022 - 91 uczniów (na podstawie diagnozy własnej Szkoły 69, opinii poradni psychologiczno pedagogicznej²⁴ 19 i orzeczeń poradni pp trzech uczniów), a uczestniczyło 85 (69 na podstawie diagnozy własnej Szkoły, 14 na podstawie opinii poradni pp oraz dwie na podstawie jej orzeczeń),
- 2022/2023 - 33 (na podstawie diagnozy własnej 11, opinii poradni pp 19 i jej orzeczeń trzech uczniów), a uczestniczyło 13 (11 na podstawie diagnozy własnej Szkoły i dwie na podstawie orzeczeń poradni pp),
- 2023/2024 - 29 (na podstawie diagnozy własnej pięciu, opinii poradni pp 21 i jej orzeczeń trzech uczniów), a uczestniczyło ośmiu (pięciu na podstawie diagnozy własnej Szkoły i trzy na podstawie orzeczeń poradni pp).

²¹ Jeden psycholog i jeden pedagog.

²² Po jednym: psychologa, pedagoga i pedagoga specjalnym.

²³ Tj. do dnia 22 listopada 2024 r.

²⁴ Dalej: opinia ppp.

Psycholog szkolny w kwestii zmniejszenia się liczby uczniów na zajęciach w latach 2022/2023 i 2023/2024 w stosunku do roku 2021/2022 wyjaśnił, że *w roku szkolnym 2021/2022 tak duża liczba uczniów uczestnicząca w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych wynikała z diagnozy ich sytuacji, którzy po roku nauki zdalnej związanej z pandemią mieli duże braki w wiedzy. Natomiast w kolejnych latach nie było już tak dużej potrzeby uczestniczenia w tego typu zajęciach. Niektórzy uczniowie, którzy powinni dołączyć do tego typu zajęć, mimo zachęt i motywowania nie chcieli w nich uczestniczyć, a pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest dobrowolna.*

Liczba uczniów Liceum, którzy na podstawie opinii lub orzeczeń poradni pp oraz diagnozy własnej specjalistów Zespołu Szkół powinni uczestniczyć w zajęciach rozwijających umiejętności uczenia się była zmienna i wynosiła w:

- 2021/2022 42 (na podstawie diagnozy własnej 40, opinii poradni pp dwóch uczniów), a uczestniczyło 37,
- 2022/2023 26 (na podstawie diagnozy własnej 25, jeden na podstawie opinii poradni pp), a uczestniczyło 20,
- 2023/2024 186 (na podstawie diagnozy własnej 185, jeden na podstawie opinii poradni pp), a uczestniczyło 145.

W kwestii przyczyn znacznego zwiększenia liczby uczniów uczestniczących w tych zajęciach w roku 2023/2024 w stosunku do lat poprzednich psycholog wyjaśnił, że *w tym roku szkolnym po analizie sytuacji uczniów przez specjalistów oraz nauczycieli w szkole przeprowadzono zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się (szkolenie prowadzone przez trenera), stąd tak duża liczba uczniów. W innych latach nie było tak dużej potrzeby uczestniczenia w tego typu zajęciach.*

Liczba uczniów Liceum, którzy na podstawie opinii lub orzeczeń poradni pp oraz diagnozy własnej specjalistów Zespołu Szkół powinni uczestniczyć w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych wynosiła w roku szkolnym: 2021/2022 – 28, 2022/2023 – 31, a w 2023/2024 – 26. Żaden z uczniów nie uczestniczył w tym okresie w zajęciach, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Psycholog wyjaśnił, że *zajęcia korekcyjno-kompensacyjne są przeznaczone do usprawnienia zaburzeń i odchyłeń rozwojowych, lecz najlepsze efekty przynoszą, gdy są prowadzone w szkole podstawowej. Właśnie na niższym poziomie edukacji uczniowie z opiniami korzystali z tego typu wsparcia. Niektóre informacje i zalecenia z tych dokumentów są już nieaktualne na etapie szkoły ponadpodstawowej. Nauczyciele dostosowują proces edukacyjny do indywidualnych potrzeb rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych uczniów. Zamiast zajęć korekcyjno-kompensacyjnych proponowane są uczniom zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.*

Liczba uczniów, którzy na podstawie diagnozy własnej²⁵ specjalistów Szkoły powinni uczestniczyć w zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne w każdym z lat szkolnych objętych kontrolą wynosiła 101. Liczba uczniów uczestniczących w tych zajęciach malała i wynosiła odpowiednio w: 2021/2022 – 85, w 2022/2023 – 80, a w 2023/2024 – 77.

Psycholog podał, że *nie wszyscy uczniowie byli obecni na zajęciach prowadzonych dla całych klas (brak zgody, choroby, inne przyczyny nieobecności w szkole). Po zaproponowaniu rodzicom lub pełnoletnim uczniom tych wszystkich zajęć wybierają tylko część (zazwyczaj jedno lub dwa zajęcia) lub rezygnują całkowicie z zajęć, podając jako powód dużą liczbę lekcji w szkole oraz brak potrzeby organizacji niektórych zajęć.*

Liczba uczniów, którzy na podstawie opinii lub orzeczeń poradni pp oraz diagnozy własnej specjalistów Szkoły powinni uczestniczyć w zajęciach

²⁵ Nie było w tym zakresie zaleceń z opinii lub orzeczeń ppp.

rozwijających uzdolnienia była zmienna i wynosiła w: 2021/2022 – 157, a uczestniczyło 155, 2022/2023 – 33, a uczestniczyło 34, a w 2023/2024 – 125 i tylu uczestniczyło.

Liczba uczniów, którzy na podstawie opinii lub orzeczeń poradni pp oraz diagnozy własnej specjalistów Szkoły powinni uczestniczyć w zajęciach terapeutycznych innego rodzaju niż wymienione wcześniej zmieniała się i wynosiła w: 2021/2022 – 64 (na podstawie diagnozy Szkoły 50), a uczestniczyło 43, w 2022/2023 – 66 (na podstawie diagnozy Szkoły 50), a uczestniczyło 46, a w 2023/2024 – 59 (na podstawie diagnozy Szkoły 40), w których uczestniczyło 35 uczniów.

W sprawie przyczyn nieuczestniczenia uczniów w zajęciach terapeutycznych innego rodzaju niż wymienione wcześniej psycholog wymienił te same powody, dla których nie uczestniczyli w zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne.

(akta kontroli str. 494 – 498, 499 – 501)

W zajęciach finansowanych ze środków pochodzących z subwencji oświatowej w roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023 uczestniczyło po sześciu uczniów. Natomiast w zajęciach finansowanych ze środków organu prowadzącego (zajęcia prowadzone przez stowarzyszenie, Program Profilaktyczny ARS) o charakterze zbliżonym typem do pomocy pp w roku szkolnym: 2021/2022 uczestniczyło 38 uczniów (zaplanowano udział 44), 2022/2023 – 10 uczniów (zaplanowano udział 16), a w 2023/2024 żaden z uczniów nie korzystał z tej formy pomocy.

Uczniowie Liceum nie korzystali z udziału w zajęciach finansowanych ze środków z Unii Europejskiej o charakterze zbliżonym typem do pomocy pp w okresie objętym kontrolą. Była wicedyrektor Zespołu wyjaśniła, że *środki kierowane na organizację pomocy pp z organu prowadzącego były wystarczające, nie zachodziła przesłanka dodatkowych źródeł (uczniowie pełnoletni i rodzice nie korzystali z wszystkich możliwości oferowanych przez Szkołę – jako powody podawano objęcie pomocą poza Szkołą, a także brak potrzeby lub odmowa wsparcia dodatkowymi zajęciami z uwagi na czas trwania zajęć i pobytu w szkole oraz innych obowiązków pozaszkolnych).*

(akta kontroli str. 499 – 501, 547 – 548, 549 – 550)

Spośród 15 uczniów, którzy w latach 2022/2023 i 2023/2024 uzyskali najniższe średnie końcowe (przy czym sześciu posiadało opinię z poradni pp) wszyscy byli objęci pomocą pp w Szkole. Powodami objęcia pomocą pozostałych dziewięciu uczniów były wnioski nauczycieli lub wychowawców klas, na podstawie rozpoznanych potrzeb uczniów, w związku ze zidentyfikowanymi trudnościami. Dotyczyły one m.in. funkcjonowania w grupie rówieśniczej, trudności w relacjach społecznych, trudnych sytuacji rodzinnych, nadrucliwości, obniżonej samooceny. Wszyscy uczniowie przystąpili do egzaminu maturalnego, przy czym dziewięciu nie zdało tego egzaminu²⁶. Wyniki egzaminu maturalnego pozostałych sześciu uczniów z języka polskiego wahały się od 32% do 72%, z matematyki od 39% do 59%, a z języka angielskiego do 37 % do 87%.

(akta kontroli str. 502 – 503, 504 – 507)

Szczegółową analizą objęto sposób realizacji pomocy pp wobec sześciu z ww. 15 uczniów Liceum. Opinie wszystkich uczniów w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się pochodziły z poprzedniego etapu edukacyjnego²⁷ i wydawane były

²⁶ Wymaganych 30% nie uzyskało: z matematyki siedmiu uczniów, z języka polskiego dwóch uczniów i z języka angielskiego jeden uczeń.

²⁷ Opinie wydane zostały dla uczniów w klasie czwartej, jedna w klasie piątej, jedna w klasie szóstej.

bezterminowo. We wszystkich sześciu przypadkach wskazano zasadność objęcia uczniów pomocą m.in. w postaci zajęć dydaktyczno – wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych; w jednym przypadku zalecono zajęcia z psychologiem szkolnym; również w jednym przypadku zalecono porady i konsultacje oraz zajęcia o charakterze terapeutycznym.

W Szkole podjęto działania indywidualne w celu rozpoznania ich potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych, w tym m.in. wywiady z rodzicami i z uczniami, obserwacje przez wychowawców, analizę zaświadczeń lekarskich.

(akta kontroli str. 508 – 509, 510 – 515, 517- 535, 555)

W dokumentacji sześciu uczniów objętych szczegółową analizą nie było pisemnych informacji kierowanych do rodziców lub do pełnoletnich uczniów o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną. W dokumentacji pięciu z sześciu uczniów nie było także pisemnych informacji o ustalonych formach pomocy pp, ani wymiarze godzin tej pomocy; takich informacji nie odnotowano również z systemu Librus. Powyższe opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W dokumentacji Szkoły nie było zgód rodziców ani pełnoletnich uczniów na objęcie uczniów pomocą pp, ani oświadczenia o rezygnacji z udziału w takiej formie pomocy.

NIK wskazuje, że zasadnym jest aby informacje o potrzebie objęcia ucznia pomocą oraz ww. zgody i oświadczenia, chociażby dla celów dowodowych posiadały formę pisemną.

(akta kontroli str. 510 – 515, 517 – 566, 567 - 569)

Szczegółowa analiza prowadzonych elektronicznie pięciu dzienników zajęć dydaktyczno-wyrównawczych realizowanych w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 wykazała, że zgodnie z § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji²⁸ w każdym z dzienników odnotowano: nazwiska i imiona uczniów w porządku alfabetycznym, tygodniowy rozkład zajęć, daty i czas ich trwania oraz tematy, a także obecność uczniów na zajęciach.

Ponadto stwierdzono, że:

- w trzech dziennikach odnotowano, do której klasy uczęszczali uczniowie biorący udział w zajęciach, a w dwóch tego nie zrobiono, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
- w trzech dziennikach odnotowano program pracy grupy, a w pozostałych dwóch nie wpisano tego programu, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
- w żadnym z pięciu dzienników nie odnotowano ocen postępów ani wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem, co również opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
- z zapisów w jednym z dzienników wynikało, że liczba uczniów uczestniczących w zajęciach była zgodna z określoną w § 15 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach²⁹. W pozostałych czterech dziennikach liczba biorących

²⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 50, dalej: rozporządzenie w sprawie dokumentacji.

²⁹ Dz. U. z 2023 r., poz. 1798, dalej: rozporządzenie w sprawie pp.

udział w zajęciach była większa, niż maksymalna określona w tym przepisie, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,

- w żadnym z pięciu dzienników nie odnotowano przeprowadzenia przez dyrektora wizytacji ani weryfikacji prawidłowości prowadzenia zajęć.

Wszyscy nauczyciele specjaliści prowadzący zajęcia z zakresu pomocy pp posiadali kwalifikacje wymagane Kartą Nauczyciela i rozporządzeniami w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli³⁰.

(akta kontroli str. 537 – 546)

1.4. W okresie objętym kontrolą obowiązywał Statut Szkoły uchwalony 2 grudnia 2019 r.³¹ W myśl postanowień tego statutu, Liceum wchodziło w skład Zespołu Szkół. Dyrektor Zespołu, był jednocześnie dyrektorem Szkoły, a wicedyrektorzy, nauczyciele (także wychowawcy), psycholog szkolny, pedagog szkolny, doradca zawodowy Zespołu, pełnili również te funkcje w Liceum.

Organy Zespołu: Dyrektor, Rada Pedagogiczna, Samorząd Uczniowski i Rada Rodziców były jednocześnie organami Szkoły.

Organem prowadzącym Szkoły był Powiat Poznański, a organem nadzoru pedagogicznego Wielkopolski Kurator Oświaty.

(akta kontroli str. 109 - 157)

Statut Szkoły zawierał elementy określone w art. 98 ust. 1 2016 r. Prawa oświatowego oraz odpowiadał wymogom załącznika nr 6 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół³². Ujęto w nim m.in.: cele i zadania Szkoły z uwzględnieniem zakresu udzielania pomocy pp; organy Liceum oraz ich szczegółowe kompetencje; tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia; zakres zadań nauczycieli, w tym nauczyciela wychowawcy; formy opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych jest potrzebna pomoc i wsparcie współdziałania ze stowarzyszeniami lub innymi organizacjami w zakresie działalności innowacyjnej.

Statut nie określał natomiast wymaganej art. 98 ust. 2 pkt 1 Prawa oświatowego organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W okresie objętym kontrolą w Szkole nie obowiązywały dodatkowe regulacje odnoszące się do sprawowania nadzoru pedagogicznego.

Statut Zespołu określał profile kształcenia w Liceum³³: wojskowy, policyjny, strażacko-ratowniczy i ogólny, natomiast Statut Liceum określał zasady rekrutacji.

(akta kontroli str. 109 - 157)

1.5. Wicedyrektor Zespołu przedstawiała Radzie Pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego na lata 2021/2022-2023/2024 w terminach wymaganych przepisami § 23 rozporządzenia w sprawie nadzoru, tj. odpowiednio: 13 września 2021 r., 12 września 2022 r. oraz 11 września 2023 r. Rada Pedagogiczna nie zgłaszała Dyrektorowi Zespołu uwag do tych planów.

(akta kontroli str. 241- 257, 315 – 328, 380 - 391)

Wnioski z nadzoru pedagogicznego za lata szkolne objęte kontrolą uwzględniane były w planach tego nadzoru na rok następny w ramach kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej Szkoły.

³⁰ Patrz pkt 2.2.2.

³¹ Z mocą obowiązującą od 1 grudnia 2019 r.

³² Dz. U. Nr 61, poz. 624.

³³ Minister Obrony Narodowej udzielił zezwolenia Powiatowi Poznańskiemu na utworzenie od 1.09.2023 r. oddziału przygotowania wojskowego w Liceum
(źródło: https://zsbolechowo.edu.pl/index.php?opcja=single_post&id=750).

W ww. planach uwzględniono podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa ogłaszane na dany rok szkolny w zakresie dotyczącym szkół ponadpodstawowych.

Kontrole w planach nadzoru pedagogicznego ujmowano w układzie przewidzianym w § 22 ust. 1 pkt 2 lit. a i b rozporządzenia w sprawie nadzoru, z uwzględnieniem terminów kontroli, wskazania osób kontrolujących i wybranych do kontroli nauczycieli. Również obserwacje ujęto w planach nadzoru z uwzględnieniem tematyki obserwacji, wskazując nauczycieli, których lekcje objęto obserwacjami. obserwowanych nauczycieli i zakres tych obserwacji³⁴.

Z kolei w zakresie realizacji wspomagania określono jego formy (przeprowadzenie diagnozy pracy Szkoły, szkolenia, warsztaty, narady), przedmiot (uwzględniający problematykę zachodzących w Liceum procesów edukacyjnych³⁵) oraz terminy realizacji. Nie uwzględniono natomiast zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z przeprowadzonej diagnozy pracy szkoły, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W Planach nadzoru pedagogicznego jako formy wspomagania przewidziano:

- na rok szkolny 2021/2022 zaplanowano przeprowadzenie diagnozy pracy szkoły w roku szkolnym 2021/2022 uwzględniającej m.in. diagnozę stanu emocjonalnego uczniów oraz efektywności nauczania.
- na rok szkolny 2022/ zaplanowano „Systematyczne diagnozowanie potrzeb nauczycieli w zakresie wyposażenia”.
- w roku szkolnym 2023/2024 zaplanowano przeprowadzenie diagnozy pracy szkoły uwzględniającej m.in. „Współpracę nauczycieli specjalistów z wychowawcami w zakresie kształcenia uczniów z doświadczeniem migracji” oraz zadanie „Współpraca z rodzicami w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych szkoły”.

(akta kontroli str. 245 – 257, 315 – 326, 385 - 391)

W planach nadzoru pedagogicznego nie ujmowano natomiast kryteriów/wskaźników do oceny kontrolowanych zagadnień, obserwacji i wspomagania, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 245 – 257, 315 – 326, 385 – 391)

1.6 Dyrektor nie wprowadzał zmian w Planach nadzoru pedagogicznego obowiązujących w okresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 245 – 257, 315 – 326, 385 - 391)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Statut Szkoły nie określał wymaganych art. 98 ust. 2 pkt 1 Prawa oświatowego zasad organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Postanowienia § 27 ust. 3 ww. Statutu przewidywały, że Dyrektor Zespołu ustala z poradnią warunki oraz zakres współpracy.

(akta kontroli str. 109 - 148)

Dyrektor wyjaśnił m.in., że *sprawy bieżące związane z pomocą psychologiczno-pedagogiczną realizowali nauczyciele specjaliści zatrudnieni w Zespole. W sprawach doraźnych, w miarę potrzeb, podejmowane będą określone zadania (szkolenia rad pedagogicznych, szkolenia dla rodziców, propozycje tematów zajęć w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy, spotkania nauczycieli specjalistów z pracownikami poradni).*

³⁴ Np. systematyczność oceniania, komunikowanie celów zajęć, wykorzystanie pomocy dydaktycznych i technologii.

³⁵ Obejmujących kształcenie (dydaktykę), opiekę i wychowanie.

NIK wskazuje, że z § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie pomocy pp wynika obowiązek uzgodnienia warunków takiej współpracy.

2. W dokumentacji pięciu z sześciu uczniów objętych szczegółową analizą nie było pisemnych informacji kierowanych do rodziców lub do pełnoletnich uczniów o ustalonych formach pomocy pp i wymiarze godzin tej pomocy. Informacji takich nie było również w dzienniku Librus. Obowiązek informowania o powyższym wynikał z przepisu § 23 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach³⁶. Była wicedyrektor podała, że *komplet dokumentacji nadzoru pedagogicznego jest w zasobach Szkoły, tj. uchwałach Rady Pedagogicznej (informacja dwa razy w roku), panelu dyrektora Librus Synergia (monitorowanie, kontrole), module obserwacje (obserwacje zajęć i zalecenia pokontrolne), module zalecenia i uwagi dyrektora - dokumentacji przebiegu nauczania i nadzoru, podpisanych sprawozdaniach IPET oraz doradcy zawodowego, a także w wiadomościach służbowych modułu Wiadomości LS – w tym w dzienniku Librus podpisanym elektronicznie przez Dyrektora Szkoły*. W toku kontroli NIK, nie przedstawiono dokumentacji potwierdzającej przekazywanie rodzicom takich informacji.

(akta kontroli str. 508 - 515, 555 – 560, 566 - 569)

3. Wbrew § 11 ust. 3 rozporządzenia w sprawie dokumentacji³⁷ w Szkole nieprawidłowo prowadzone były dzienniki zajęć obejmujących pomoc pp, tj. w:

- dwóch dziennikach zajęć dydaktyczno-wyrównawczych nie odnotowano do którego oddziału uczęszczali uczniowie biorący udział w zajęciach,
- dwóch dziennikach nie wpisano programu pracy grupy,
- żadnym z pięciu dzienników nie odnotowano ocen postępów ani wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem.

Nauczyciele prowadzący zajęcia i dzienniki zajęć nie wyjaśnili przyczyn tych braków. Wyjaśnili, że *osoby nadzorujące nie wskazały braków w dziennikach, nikt nie wymagał monitorowania postępów z tych zajęć oraz, że były to zajęcia dla chętnych*. Była wicedyrektor wyjaśniła, że *analizowano szczegółowo wyniki zajęć i omawiano je z rodzicami dwa razy w roku – analizę, wnioski i rekomendacje przedstawiano na posiedzeniach zespołu IPET, na ich podstawie organizowano i planowano: doksztalcanie nauczycieli, wydatkowanie środków na doksztalcanie*. Wicedyrektor nie wyjaśniła przyczyn niezamieszczania ocen postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem.

(akta kontroli str. 488 – 494, 537 – 545, 547)

4. Niezgodnie z przepisem § 15 rozporządzenia w sprawie pomocy pp, w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych udział brało (co udokumentowano w czterech dziennikach tych zajęć) odpowiednio: 10, 13, 21 i 26 uczniów, podczas gdy przepis ten stanowi, że zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze organizuje się dla uczniów mających trudności w nauce, w szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego, a liczba uczestników zajęć nie może przekraczać ośmiu. Nauczyciele prowadzący zajęcia wyjaśnili, że *nikt nie informował o limitach liczby uczniów*.

(akta kontroli str. 488 – 493, 537 – 543)

³⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1798

³⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 50.

5. W planach nadzoru pedagogicznego uwzględniono zakres wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań jednakże nie wynikał on z diagnozy pracy szkoły, jako odrębnego dokumentu. Było to niezgodne § 23 ust. 3 pkt 3 w zw. z § 22 ust. 1 pkt 3 lit. a oraz rozporządzenia w sprawie nadzoru, w myśl których plan nadzoru pedagogicznego zawiera w szczególności zakres wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań a dyrektor szkoły m.in. wspomaga nauczycieli w realizacji ich zadań, w szczególności przez diagnozę pracy szkoły.

W sprawie diagnozy pracy Szkoły jako odrębnego analitycznego dokumentu obejmującego wszystkie aspekty pracy Szkoły, była wicedyrektor Zespołu wyjaśniła, że *dokumenty te zostały opracowane i powinny znajdować się w Liceum*. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie przedstawiono stosownej diagnozy.

(akta kontroli str. 245 – 257, 315 – 326, 385, 473 - 475)

6. W Planach nadzoru pedagogicznego nie przyjęto kryteriów (mierników) umożliwiających ocenę zaplanowanych działań wspomagających, w tym obejmujących problematykę zachodzących w szkole procesów edukacyjnych oraz efektów prowadzonej działalności, w tym dydaktycznej.

Była wicedyrektor wyjaśniła, że *wszystkie zadania z nadzoru pedagogicznego analizowano szczegółowo wg kryteriów i mierników przewidzianych przepisami prawa*.

NIK wskazuje, że wskaźniki służą ilościowej i jakościowej ocenie podejmowanych działań i ich rezultatów. Określenie kryteriów (mierników) i zasad ich monitorowania jest niezbędne dla jednoznacznej weryfikacji i rozliczania zadań ujętych w planach nadzoru pedagogicznego. Wskaźniki powinny zatem umożliwiać mierzenie postępu względem określonych celów lub innych wyznaczników. Wybór wskaźników powinien być powiązany z typem realizowanego przedsięwzięcia i planowanymi działaniami.

(akta kontroli str. 245 – 257, 315 – 326, 385 – 391, 475)

OCENA CZĄSTKOWA

Statut Szkoły właściwie regulował zakres i sposób realizacji przez Szkołę sprawowania nadzoru pedagogicznego nad działalnością dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, jednakże bez ujęcia zakresu współdziałania z poradniami pp. W Zespole zatrudniano kadrę nauczycielską i specjalistów z odpowiednim przygotowaniem i kwalifikacjami, jednakże w latach 2022/2023-2023/2024 liczba zatrudnionych specjalistów była niższa o 0,2 punktu procentowego od wymaganej.

Pomocą pp obejmowano uczniów, którzy posiadali opinie oraz orzeczenia z poradni pp, a także zostali zdiagnozowani przez szkolnych specjalistów. Jednak rodziców ani pełnoletnich uczniów nie informowano o ustalonych formach pomocy pp, ani o okresie i wymiarze godzin tej pomocy. Do udziału w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych dopuszczano uczniów w liczbie większej niż dozwolona przepisem rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Nadzór Dyrektora nad dokumentowaniem udzielanej pomocy pp był niewystarczający, co przejawiało się brakiem rzetelnie prowadzonych dzienników przez specjalistów i nauczycieli oraz niewykonywaniem wszystkich zaleceń zawartych w opiniach pp i dotyczących realizacji zajęć korekcyjno – kompensacyjnych. Plany nadzoru pedagogicznego opracowane były zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego. Plany te nie zawierały jednak kryteriów (mierników) umożliwiających ocenę zaplanowanych działań oraz zakresu wspomagania nauczycieli opartego o diagnozę pracy Szkoły.

2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego

2.1. Przedłożona do kontroli NIK jedna skarga, która wpłynęła w latach szkolnych 2021/2022 - 2023/2024, nie dotyczyła Liceum³⁸.

(akta kontroli str. 213)

2.2. W latach objętych kontrolą, Kuratorium Oświaty w Poznaniu przeprowadziło w Zespole dwie kontrole: jedną dotyczącą ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej³⁹ oraz jedną kontrolę doraźną⁴⁰. W wyniku pierwszej kontroli nie zostały sformułowane zalecenia pokontrolne.

A w przypadku kontroli doraźnej stwierdzono w statucie Zespołu brak uregulowań dotyczących warunków stosowania sztandaru i godła Szkoły oraz ceremoniału szkolnego, co stanowiło naruszenie art. 98 ust. 1 pkt 26 Prawa oświatowego. Dyrektor 26 października 2023 r. otrzymał zalecenie oraz terminowo poinformował Kuratorium o jego wykonaniu.

(akta kontroli str. 186 - 212)

Organ prowadzący Szkołę przeprowadził pięć kontroli w przedmiocie: (1) prowadzenia okresowych inwentaryzacji; (2) realizacji wydatków związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 wraz z ich ewidencją w księgach rachunkowych oraz terminowego dokonywania ostatecznego zamknięcia i otwarcia ksiąg rachunkowych; (3) zasad i organizacji przydzielania pracownikom środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego oraz ewidencji wydatków w tym zakresie; (4) przestrzegania przepisów prawa pracy w zakresie urlopów pracowniczych i szkoleniowych; (5) analizy wynagrodzeń pracowników. W wyniku tych kontroli nie zostały sformułowane zalecenia pokontrolne.

(akta kontroli str. 158 - 185)

W okresie objętym kontrolą, Dyrektor nie otrzymał od organu sprawującego nadzór pedagogiczny zalecenia opracowania i wdrożenia programu poprawy efektywności kształcenia. W Szkole nie realizowano tego rodzaju programu, który byłby opracowany w latach wcześniejszych.

(akta kontroli str. 213)

2.3. Z realizacji planu nadzoru pedagogicznego za lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023 sporządzono sprawozdania, z których wynikało, że zrealizowano wszystkie zakresy zaplanowanych, w ramach obserwacji, kontroli dotyczących m.in.:

- w roku szkolnym 2021/2022 systematyczności oceniania oraz prawidłowości prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania i stosowania zasad wewnętrznego oceniania, realizacja ustaleń IPET w pracy dydaktyczno - wychowawczej, wsparcie uczniów niebędących obywatelami polskimi,
- w roku szkolnym 2022/2023 prawidłowości stosowania zasad wewnętrznego systemu oceniania, stosowanie zaleceń poradni psychologiczno - pedagogicznej na lekcjach, wykorzystywanie przez uczniów technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie zdobywania wiedzy.

(akta kontroli str. 245 - 257, 290 - 306, 315 - 326, 370 - 379, 437 - 457)

Sprawozdanie z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2023/2024 nie zostało sporządzone. Informację z nadzoru pedagogicznego Zespołu za drugie półrocze

³⁸ Dotyczyła Technikum w Murowanej Goślinie, wchodzącego również w skład Zespołu Szkół.

³⁹ Ta kontrola wpisana jest w książce kontroli przeprowadzanej przez Starostwo Powiatowe w Poznaniu pod nr 27

⁴⁰ W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniowi klasy II Technikum, prawidłowości podjętych działań wychowawczo-profilaktycznych, respektowania zapisów statutu Szkoły dotyczących udzielania kar uczniom oraz współpracy z rodzicami w związku ze zdarzeniem z 1 marca 2023 r.

opracowała ówczesna p.o. Dyrektora i przedstawiła 28 sierpnia 2024 r. na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Zespołu, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Z ww. dokumentu wynikało, że działania p.o. Dyrektora koncentrowały się na: przestrzeganiu prawa oświatowego, bezpieczeństwa uczniów, praw dziecka i ucznia, realizacji pomocy pp zarówno uczniom jak i rodzicom.

(akta kontroli str. 385 – 391, 403 – 406, 463)

2.4. Sprawozdania z nadzoru pedagogicznego za lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023 oraz za II półrocze roku szkolnego 2023/2024 nie zawierały informacji o działaniach doraźnych, w tym obejmujących problematykę jakości nauczania i efektów kształcenia, w tym osiągniętej przez szkołę zdawalności i wyników egzaminów maturalnych.

Z informacji pozyskanych z modułu Obserwacje systemu Librus Synergia wynikało, że w roku szkolnym 2021/2022 nie podejmowano takich działań, natomiast w roku szkolnym 2022/2023 dwukrotnie podejmowano działania doraźne dotyczące oceny pracy bieżącej na lekcjach informatyki i chemii, diagnozy i weryfikacji form i metod pracy z uczniem oraz sposobów sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów.

(akta kontroli str.437 - 443)

2.5. Liczba uczniów ostatnich klas Liceum wg stanu na dzień złożenia deklaracji o przystąpieniu do egzaminu maturalnego (7 lutego danego roku) w stosunku do łącznej liczby uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego wyniosła:

- w roku szkolnym 2021/2022 odpowiednio 53 i 48 uczniów,
- w roku szkolnym 2022/2023 odpowiednio 58 i 55 uczniów,
- w roku szkolnym 2023/2024 po 50 uczniów.

Jak wyjaśnił Dyrektor, *decyzja o przystąpieniu do egzaminu maturalnego jest autonomiczną decyzją pełnoletnich uczniów, dlatego mogą oni informować szkołę o jej powodach, ale nie muszą. Trudno zatem analizować sytuację, jeśli nie posiadamy wiedzy pewnej i odzwierciedlającej rzeczywiste powody tych decyzji.*

(akta kontroli str. 235 – 236, 470)

W 2021 r. uczniowie Liceum osiągnęli następujące średnie wyniki z egzaminu maturalnego⁴¹: język polski 47%, matematyka 37%, język angielski 69%.

W 2022 r. uczniowie Liceum osiągnęli następujące średnie wyniki z egzaminu maturalnego⁴²: język polski 43,1%, (przy średniej krajowej 53,7%, różnica 10,6 punktów procentowych⁴³), matematyka 35,7%, (przy średniej krajowej 56,8%, różnica 21,1 p.p.), język angielski 62,7%. (przy średniej krajowej 82%, wyniosła 19,3 p.p.). Średnia zdawalność ze wszystkich przedmiotów maturalnych w roku 2022 w Liceum wyniosła 65%, w kraju wyniosła 78,2%.

Analizę wyników egzaminów maturalnych za rok szkolny 2021/2022 oraz wnioski i rekomendacje wynikające z tej analizy Rada Pedagogiczna Zespołu podjęła na posiedzeniu 29 sierpnia 2022 r. Z zapisów protokołu posiedzenia Rady⁴⁴ wynikały następujące rekomendacje: *uświadomienie uczniom, że muszą dokonać wyboru „praca czy matura”, oraz że udział w fakultetach ma wpływ na wynik matur.*

(akta kontroli str. 267 – 289, 290 – 306, 573)

⁴¹ Z przedmiotów obowiązkowych.

⁴² Z przedmiotów obowiązkowych.

⁴³ Dalej: p.p.

⁴⁴ Protokół nr 11/2021/2022.

W 2023 roku uczniowie Liceum osiągnęli następujące średnie wyniki z egzaminu maturalnego: język polski 57% (przy średniej krajowej 66%, różnica 9 p.p.), matematyka 48% (przy średniej krajowej 71%, różnica 23 p.p.), język angielski 67,6% (przy średniej krajowej 85%, różnica 17,4 p.p.). Średnia zdawalność ze wszystkich przedmiotów maturalnych w roku 2023 w Liceum wyniosła 81%, w kraju wyniosła 84,4%.

Analizę egzaminów maturalnych za rok szkolny 2022/2023 oraz wnioski i rekomendacje wynikające z tej analizy Rada Pedagogiczna Zespołu podjęła na posiedzeniu 30 sierpnia 2023 r. Z zapisów Protokołu posiedzenia Rady⁴⁵ wynikały m.in. następujące rekomendacje: *motywowanie uczniów do systematycznej pracy, udział uczniów w zajęciach fakultatywnych*⁴⁶. W zakresie języka polskiego analiza wskazała na potrzebę doskonalenia m.in. redagowania notatek, odczytywania sensu tekstów (utworów), rozpoznania motywów literackich, znajomości założeń epok historyczno-literackich. W zakresie pisania własnego tekstu na podstawie tekstu literackiego, analiza wskazywała na potrzebę rozwijania umiejętności: analizy treści tematu maturalnego, stawiania tezy, odczytywania sensu całego tekstu, zarówno jawnego jak i ukrytego, dbałości o kompozycję przy tworzeniu własnego tekstu.

(akta kontroli str. 352 – 369, 327 – 351, 573)

W 2024 roku uczniowie Liceum osiągnęli następujące wyniki z egzaminu maturalnego: język polski 51,3% (przy średniej krajowej 61%, różnica 9,7 p.p.), matematyka 43,9% (przy średniej krajowej 63%, różnica 19,1 p.p.), język angielski 66,7% (przy średniej krajowej 78%, różnica 11,3 p.p.). Średnia zdawalność ze wszystkich przedmiotów maturalnych w roku 2024 w Liceum wyniosła 84%, w kraju wyniosła 84,1%.

Analizy egzaminów maturalnych za rok szkolny 2023/2024 Rada Pedagogiczna Zespołu dokonała na posiedzeniu 28 sierpnia 2024 r. W protokole z posiedzenia Rady nie odnotowano wniosków i rekomendacji⁴⁷. Informacja ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego za II semestr roku szkolnego 2023/2024 również ich nie zawierały.

(akta kontroli str. 407 – 425, 392 – 402, 573)

W latach 2022-2024 średnie wyniki ulegały nieznacznym wahaniom – pogorszyły się w 2022 r. w stosunku do 2021 r., a poprawiły się w 2023 r. w stosunku do 2021 r. i do 2022 r., a pogorszyły się w 2024 r. w stosunku do 2023 r.

(akta kontroli str. 467, 475)

Wskaźnik Edukacyjnej Wartości Dodanej (EWD)⁴⁸ z języka polskiego i matematyki dla Szkoły w latach 2020-2022: z j. polskiego wynosił -8,36, z matematyki -9,32, co oznacza, że wynik nauczania w Liceum przeciętnego ucznia na maturze z tych przedmiotów był niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty.

⁴⁵ Protokół nr 12/2022/2023.

⁴⁶ Rekomendacje z matematyki.

⁴⁷ Protokół nr 11/2023/2024

⁴⁸ Wkład szkoły w końcowe wyniki sprawdzianów i egzaminów – termin ten oznacza zarówno metodę, jak i wskaźnik liczbowy wyliczony tą metodą. Metody EWD to metody statystyczne pozwalające na podstawie zasobów na wejściu (np. wynik na egzaminie poprzedniego etapu kształcenia) oraz wyjściu (np. wynik na końcu etapu edukacji) oszacować efektywność dydaktyczną, czyli wkład danej szkoły w końcowy poziom wiedzy uczniów na danym etapie kształcenia. EWD jest miarą efektywności dydaktycznej w szkole.

Według nowego modelu obliczania EWD wskaźnik Liceum za lata 2023 – 2024 dla j. polskiego wzrósł do poziomu 4,9 a z matematyki wzrósł do poziomu 0,83⁴⁹.

W zakresie uzyskiwania przez uczniów Liceum średnich wyników egzaminu maturalnego i zdawalności egzaminu poniżej średniej krajowej oraz tendencji zniżkowej w wynikach przedmiotów obowiązkowych oraz ujemnych, bądź dodatnich, bliskich zeru wskaźników EWD, była wicedyrektor Zespołu wyjaśniła, że *analizowano szczegółowo wyniki egzaminów maturalnych – analizę, wnioski i rekomendacje przedstawiano na posiedzeniach Rady Pedagogicznej (protokoły i załączniki), na ich podstawie organizowano i planowano: doszkąłcanie nauczycieli (plan doskonalenia, wydatkowanie środków na doszkąłcanie), testy diagnostyczne i ich ewaluację (CKE, OKE), fakultety maturalne, zajęcia pozalekcyjne. Zaplanowano i zrealizowano następujące działania – obserwacje zajęć (moduł obserwacje w Librus Synergia) i szkolenia dla nauczycieli, dokonanie ewaluacji wyników, wnioski i rekomendacje.*

Ponadto wyjaśniła, że *do analiz wyników egzaminów zewnętrznych – w Liceum – wykorzystywano wskaźnik EWD w celu oceny efektywności kształcenia (ocena pracy nauczycieli, obserwacje zajęć, współpraca z rodzicami, organizacja wewnątrzszkolnego systemu doskonalenia nauczycieli, dobór form i metod pracy, wyposażenia szkoły), zidentyfikowania obszarów do zmiany (współpraca nauczycieli i zespołów nauczycielskich), określenia czynników efektywności specyficznych dla Szkoły na przestrzeni lat.*

(akta kontroli str. 467, 475)

Z kolei Dyrektor wyjaśnił, że *analiza wyników egzaminów maturalnych powinna uwzględniać kontekst środowiskowy i specyfikę szkoły. Dlatego najbardziej obiektywną wiedzę przynosi porównanie wyników w tej samej szkole. Tendencję wyznacza porównanie wieloletnie. Analizując wyniki z lat 2015-2024 wyraźnie widać, że są one porównywalne, a najczęściej wyższe, dlatego możemy mówić o tendencji wzrostowej. Różnice rok do roku, mają charakter incydentalny, ale nie sygnalizują trendu. Specyfiką Liceum jest fakt, że 75% uczniów klas licealnych to uczniowie profili mundurowych, którzy nie wiążą swojej kariery zawodowej z kształceniem akademickim. Dlatego wynik egzaminu maturalnego nie jest dla nich priorytetem, sytuacja ta wpływa również na wskaźnik EWD. Uczniowie Liceum kształcący się na profilu ogólnym uzyskują lepsze wyniki od uczniów profili mundurowych, których liczba wpływa na wyniki całej Szkoły.*

(akta kontroli str. 470)

Na podstawie zapisów protokołów z posiedzeń Rady Pedagogicznej, na których omawiane były powyższe wyniki analizy egzaminów maturalnych stwierdzono, że zawierały one wyłącznie liczbowe ujęcie wyników (bez diagnozy uzyskiwanych wyników, wniosków i rekomendacji).

(akta kontroli str. 258 – 283, 327 – 337, 352 – 369, 392 - 425)

Dyrektor nie podejmował z własnej inicjatywy działań mających na celu opracowanie i wdrożenie programu poprawy efektywności kształcenia.

Dyrektor wyjaśnił, że *coroczna analiza efektywności wyników kształcenia wykazywała, że pod tym względem Zespół nie odbiega od innych szkół powiatu poznańskiego i innych szkół w Wielkopolsce. Dlatego nie powstał szkolny program poprawy efektywności wyników kształcenia. Przewidując jednak pewne zagrożenia staraliśmy się stworzyć odpowiednie warunki, by tym zagrożeniom zapobiegać.*

⁴⁹ Przyczyna zmiany wskaźnika nie jest jednoznaczna i może wynikać ze zmiany metodyki obliczania wskaźnika korzystniejszej dla szkół, które w poprzednich latach uzyskiwały wskaźniki ujemne, zmiany formuły egzaminu maturalnego od 2023 r. lub podjętych przez Dyrektora działań w celu poprawy efektywności kształcenia.

W okresie pandemii pozyskaliśmy sprzęt, który gwarantował realizację nauki zdalnej na odpowiednim poziomie. Nauczyciele zostali przeszkoleni a uczniowie, którzy nie dysponowali własnymi urządzeniami mieli możliwość korzystania ze sprzętu szkolnego w drodze użyczenia. W związku z pojawieniem się uczniów z Ukrainy, uzupełniliśmy zasoby biblioteczne i zakupiliśmy translatory.

(akta kontroli str. 460)

2.6. Wicedyrektor Zespołu przedstawiała Radzie Pedagogicznej informacje ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w Szkole na lata 2021/2022, 2022/2023 w terminach wymaganych § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru, tj. odpowiednio: 29 sierpnia 2022 r. oraz 29 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli str. 258 – 266, 327 - 351)

2.7. Działania podejmowane w wyniku sprawowanego nadzoru pedagogicznego oparte były o stwierdzone przez Dyrektora problemy Szkoły,

Na podstawie wniosków z nadzoru pedagogicznego za lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023 rekomendacje dotyczyły wsparcia nauczycieli, w szczególności młodszych stażem w zakresie wykorzystania narzędzi niezbędnych do pracy zdalnej i dokumentowania przebiegu nauczania.

Na podstawie wniosków z nadzoru za rok szkolny 2022/2023 rekomendowano także:

- zintensyfikowanie działań wychowawców i nauczycieli w celu rozpoznania potrzeb w zakresie budowania właściwych relacji w klasie;
- zaprojektowania działań integrujących przy udziale psychologa, pedagoga, pedagoga specjalnego i doradcy zawodowego.

W informacji ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego za II semestr roku szkolnego 2023/2024, wobec znacznej liczby końcowych ocen niedostatecznych w szczególności z matematyki, rekomendowano przygotowanie planu naprawczego i działań umożliwiających uczniom uzupełnienie braków wiedzy. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK ww. plan nie został opracowany.

W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 wnioski związane z przeprowadzonymi na skutek skarg rodziców kontrolami doraźnymi dotyczyły dostosowania wymagań edukacyjnych do zaleceń zawartych w orzeczeniach i opiniach poradni pp oraz współpracy nauczycieli z rodzicami.

Przeprowadzone przez organ prowadzący Szkołę i organ nadzoru pedagogicznego kontrole nie dotyczyły zagadnień związanych ze sprawowanym przez dyrektora nadzorem pedagogicznym.

(akta kontroli str. 290 – 306, 370 – 379, 403 - 406)

2.8. Rada Pedagogiczna Zespołu w latach 2021/2022 – 2023/2024 nie podejmowała uchwał w sprawie wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w celu doskonalenia pracy szkoły. Podjęcie takiej uchwały, na podstawie art. 70 ust. 1 pkt 6 Prawa oświatowego, było wyłączną kompetencją rady pedagogicznej.

Dyrektor wyjaśnił, że wyniki nadzoru pedagogicznego przedstawiane były na analitycznych posiedzeniach Rady Pedagogicznej Zespołu. Wnioski z nadzoru oraz uwagi organu prowadzącego nadzór pedagogiczny były podstawą do przygotowania planów nadzoru na następny rok szkolny. Plany nadzoru były opiniowane przez Radę Pedagogiczną.

(akta kontroli str. 460)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pełniąca obowiązki Dyrektora Zespołu nie przedstawiła informacji ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego za I półrocze roku szkolnego 2023/2024. Przedstawione na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Zespołu 28 sierpnia 2024 r. informacje dotyczyły wyłącznie II półrocza tego roku szkolnego i nie zawierały wyników sprawowanego nadzoru, tzn. parametrów które ilościowo lub jakościowo definiowałyby konsekwencje przeprowadzonych działań nadzorczych. Stosownie do przepisu § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, dyrektor szkoły w terminie do 31 sierpnia przedstawia na zebraniu Rady Pedagogicznej Zespołu wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w danym – czyli całym – roku szkolnym.

Dyrektor wyjaśniła m.in., że *tę funkcję pełniła dopiero od 8 kwietnia 2024 r., nie posiadała wyników i wniosków ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego za I półrocze roku szkolnego 2023/2024, a wyniki i wnioski przedstawiła wyłącznie na podstawie przeprowadzonych obserwacji, analizy i oceny przebiegu procesów kształcenia i wychowania w Zespole.*

(akta kontroli str. 392 – 402, 463)

OCENA CZĄSTKOWA

Wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego były terminowo przedstawiane Radzie Pedagogicznej Zespołu, jednak za rok szkolny 2023/2024 objęły one jedynie II półrocze. Prezentowane na posiedzeniach Rady Pedagogicznej Zespołu wyniki nie zapewniały dokonania rzetelnej oceny jakościowej tego nadzoru, ani stopnia realizacji zaplanowanych zadań. W latach 2021/2022 i 2022/2023 prawidłowo prowadzono zaplanowane działania kontrolne dotyczące przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa oraz przebiegu procesów kształcenia i wychowania w Szkole. Wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w Szkole związane były z prowadzonymi działaniami edukacyjnymi, wychowawczymi oraz działaniami diagnostycznymi dotyczącymi m.in. prowadzenia nauczania w formie zdalnej. Omówienie wyników egzaminacyjnych dokonywane było na posiedzeniach Rad Pedagogicznych Zespołu. Protokoły te nie zawierały jednak szczegółowego omówienia tych wyników. Rzetelne i adekwatne do wyników nadzoru były wnioski i rekomendacje z analizy egzaminów maturalnych w 2023 roku.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski	1. zaktualizowanie postanowień Statutu Zespołu Szkół o wymagane postanowienia,2. rzetelne prowadzenie dzienników zajęć,3. ujednolicenie zasad dokumentowania przebiegu udzielania pomocy, w sposób umożliwiający zapoznanie się z formami pomocy jakimi objęci są poszczególni uczniowie,4. podjęcie działań mających na celu udział w zajęciach dydaktyczno - wyrównawczych liczby uczniów zgodnej z przepisami rozporządzenia,5. przestrzeganie przy planowaniu pomocy pp w Szkole zaleceń zawartych w orzeczeniach i opiniach poradni psychologiczno – pedagogicznych,6. ujmowanie w planach nadzoru pedagogicznego zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań, wynikającego z diagnozy pracy szkoły oraz kryteriów (mierników) umożliwiających ocenę zaplanowanych działań.

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
-------	---

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 15 stycznia 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy

Dyrektor

Paweł Szczepaniak
Główny specjalista k. p.
/-/

Karolina Wirszyc-Sitkowska

/-/

Agnieszka Hofman
Specjalista k. p.
/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonała Karolina Wirszyc-Sitkowska,
Dyrektor Delegatury NIK w Poznaniu.

/podpisano elektronicznie/